

Briuselis, 2016 09 14
COM(2016) 581 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI**

**European investicijų, skirtų darbo vietoms kurti ir ekonomikos augimui užtikrinti,
didinimas**

**Antrasis Europos strateginių investicijų fondo etapas
ir naujasis Europos išorės investicijų planas**

Tam, kad paskatintų darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą, tiek Europos, tiek pasaulio regionai turi imtis pažangių, tvarių investicijų.

Nuo 2014 m. lapkričio mėn. Komisija sutelkė daug ES finansinių išteklių, laikydama novatoriško metodo, kuriuo siekiama kuo didesnio viešųjų lėšų poveikio ir privačių investicijų pritraukimo. Ji ėmėsi politinių veiksmų, daugiausia dėmesio skirdama tam, kad investicijos, visų pirma į infrastruktūrą ir mažąsias bei vidutines įmones, būtų tvarios, pavyzdžiui, veiksmingiau naudojant ribotus ES biudžeto išteklius, ir ėmėsi priemonių bendrai verslo aplinkai gerinti.

Komisija ir toliau skatina, kad būtų taikomi nauji metodai, kaip kuo geriau išnaudoti kiekvieną viešojo biudžeto eurą, sutelkti privatųjį sektorių ir pasiekti apčiuopiamų rezultatų realiojoje ekonomikoje.

Europos Sąjungoje šis modelis jau duoda viltį teikiančių rezultatų. Todėl turėtų būti padidintas Investicijų plano Europai pagrindą sudarančio Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) finansinis pajėgumas ir pratęstas jo veiklos laikotarpis.

Už ES ribų šis naujas modelis bus naudingas sprendžiant įvairias problemas tiek ES kaimyninėse šalyse, tiek Afrikoje. Atsižvelgdama į tai ir siekdama paskatinti darnų vystymąsi, darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą ir pašalinti pagrindines migracijos priežastis šalyse partnerėse, šiandien Komisija teikia plataus užmojo Europos išorės investicijų planą (IIP).

I. Investicijų planas Europai – ESIF 2.0

Patirtis parodė, kad Investicijų planas Europai yra naudinga priemonė konkretiems rezultatams pasiekti ir tvariam žemo po finansų krizės investicijų lygio Europoje augimui paskatinti. Garantijos koncepcija užtikrina optimalų ribotų viešųjų išteklių panaudojimą ir sutelkimą, siekiant apčiuopiamų rezultatų, reikalingų darbo vietoms kurti ir ekonomikos augimui užtikrinti. Per nė metų nesiekiantį laikotarpį Europos investicijų banko (EIB) grupė, su kuria Komisija strategiškai bendradarbiauja Investicijų plano Europai klausimais, per ESIF 26 valstybėse narėse sutelkė beveik 116 mlrd. EUR. Per tą patį laikotarpį ESIF lėšų jau gavo daugiau kaip 200 000 MVĮ¹. ESIF iš tiesų keičia padėtį, remdamas novatoriškus projektus, kurie padeda kurti darbo vietas ir užtikrinti ekonomikos augimą vietos bendruomenėse – nuo Suomijos iki Graikijos, nuo Airijos iki Kroatijos, nuo pažangiausių pramonės projektų iki MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių atnaujinamos žemės ūkio ir maisto produktų perdirbimo pramonės, nuo vėjo elektrinių iki naujų sveikatos priežiūros technologijų kūrimo. Taip ESIF padeda mažinti ir jaunimo nedarbą².

2016 m. birželio 28 d. posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad „Investicijų planas Europai, visų pirma Europos strateginių investicijų fondas (ESIF),

¹ Žr. 2016 m. birželio 1 d. Komisijos komunikatą „Europa vėl investuoja. Investicijų plano Europai rezultatų apžvalga ir tolesni veiksmai“ (COM(2016) 359 *final*).

² ESIF reglamente numatyti trys vertinimai: Komisijos vertinimas skelbiamas kartu su ESIF 2.0 pasiūlymu, EIB vertinimas numatytas spalio mėn., o nepriklausomas vertinimas, kurį atliks išorės ekspertai, bus pateiktas lapkričio mėn.

jau davė konkrečių rezultatų ir yra viena iš pagrindinių priemonių siekiant padėti sutelkti privačiojo sektoriaus investicijas kartu pažangiai pasinaudojant ribotais biudžeto ištekliais. Komisija ketina netrukus pateikti pasiūlymų dėl ESIF ateities; šiuos pasiūlymus turėtų kuo skubiau išnagrinėti Europos Parlamentas ir Taryba³. Šiuos prioritetus Komisija įgyvendino pateikdama šiandien priimtą pasiūlymą.

Komisija pasirengusi dvigubai pratęsti fondo veiklos laikotarpį ir padvigubinti jo finansinį pajėgumą. ESIF buvo įsteigtas pradiniam trejų metų laikotarpiui, siekiant pritraukti bent 315 mlrd. EUR strateginių investicijų. Atsižvelgdama į ESIF sėkmę, Komisija nusprendė pateikti dalinio keitimo reglamentą, kuriuo pratęsiamas ESIF veiklos laikotarpis ir padidinamas jo pajėgumas. Taip bus išvengta ir galimo finansavimo trūkumo ir garantuota projektų vykdytojams, kad jie vis dar gali rengti po pradinio investavimo laikotarpio pateiktinus projektus. Šiandien pristatomas teisinis veiklos pratęsimas apima dabartinės daugiametės finansinės programos laikotarpį ir dėl jo iki 2020 m. turėtų būti suteikta iš viso bent pusė trilijono eurų investicijų. Siekdama dar padidinti ESIF pajėgumą ir pasiekti, kad investicijos padvigubėtų, Komisija ragina pirmumo tvarka prisidėti ir valstybes nares. Dėl laikotarpio po 2020 m. Komisija ketina pateikti reikiamų pasiūlymų, kad užtikrintų, kad strateginės investicijos toliau būtų tvariai tęsiamos.

Į šiandienos pasiūlymą įtrauktos šios pagrindinės nuostatos:

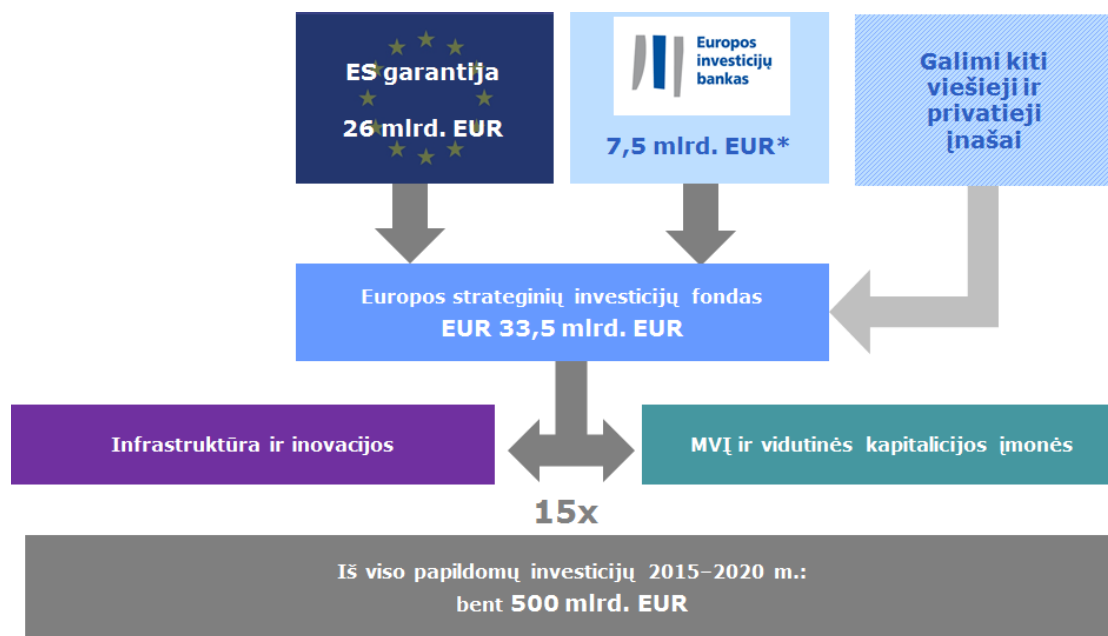
ESIF 2.0. Veiklos laikotarpio pratęsimas, pajėgumo padidinimas ir papildomumo sustiprinimas (pirmasis ramstis)

Šiandien pateiktu teisėkūros procedūra priimamu aktu ne tik pratęsiamas veiklos laikotarpis ir padidinamas pajėgumas, bet ir sustiprinamas papildomumas, visų pirma siekiant spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas, kad būtų pritraukta daugiau privačiojo sektoriaus kapitalo. Tam, kad iniciatyvos poveikis būtų kuo didesnis, ESIF ir toliau daugiausia dėmesio turėtų skirti ne tik investavimo apimties didinimui, bet ir investicinių projektų (tų, kurie lemia didesnę produktyvumą ir konkurencingumą) kokybei. Kaip užtikrinantys papildomumą buvo nurodyti vidaus rinkai svarbūs tarpvalstybiniai infrastruktūros projektai ir susijusios paslaugos. Be to, ateityje ESIF skirs dar daugiau dėmesio tvarioms investicijoms įvairiuose sektoriuose, kad būtų toliau įgyvendinami Paryžiaus klimato kaitos susitarimo (COP 21) tikslai, ir padės pereiti prie efektyvaus išteklių naudojimo, žiedinės ir nulinio anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos⁴, kaip numatyta Darbotvarkėje iki 2030 m. ir Darnaus vystymosi tikslų darbotvarkėje. Taip pat siūloma didesnę finansavimo dalį nukreipti į MVĮ, nes rinkos įtrauktis buvo ypač greita pagal MVĮ liniją, kur ESIF veiklos rezultatai gerokai pranoksta lūkesčius. Pagaliau, siekiant sustiprinti paramą socialiniam verslumui ir mikrofinansams,

³ EUCO 26/16.

⁴ Kalbant apie transporto ir energetikos projektus, Komisija siūlo, kad ESIF dar daugiau dėmesio skirtų Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) dokumentuose ir Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) gairėse nustatytiems ES politiniams prioritetams. Be to, Komisija pripažįsta, kad svarbu dalį ES biudžeto, pavyzdžiui, skirtą EITP, naudoti kaip dotacijas, derinamas su ESIF lėšomis. Dotacijų derinimas su ESIF lėšomis padės projektams tapti ekonomiškai ir finansiškai perspektyviems, todėl, pritraukiant papildomų išteklių iš privačiųjų investuotojų, padidės pridėtinė Sąjungos išlaidų vertė.

parengtas naujų finansinių priemonių rinkinys, kuriuo sujungiami Užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ir ESIF ištekliai⁵.

* Dar galutinai nepatvirtinta

Svarbus ESIF 2.0 tikslas – padidinti geografinę ESIF aprėptį ir pagerinti lėšų naudojimą mažiau išsivysčiusiuose ir pereinamojo laikotarpio regionuose. Šiuo tikslu svarbu ESIF finansavimą derinti su kitais Sąjungos finansavimo šaltiniais, įskaitant Europos struktūrinius ir investicijų fondus⁶. Tam, kad būtų lengviau atlikti tokį derinimą, šiandien Komisija priėmė pasiūlymą supaprastinti Bendrųjų nuostatų reglamentą. Be to, siekiant aktyvaus indėlio į sektorinį ir geografinį ESIF įvairinimą, regioniniu ir vietiniu lygmenimis bus sustiprintas Europos investavimo konsultacijų centras.

Taip pat siūloma padidinti investavimo sprendimų ir valdymo procedūrų skaidrumą. Viešai skelbiamuose sprendimuose Investicijų komitetas turės išsamiau paaiškinti, kodėl, jo nuomone, tam tikrai operacijai turėtų būti suteikta ES garantija, visų pirma, kiek tai susiję su papildomumu. Be to, pasirašius operaciją, kuriai suteikta ES garantija, bus skelbiama rezultatų suvestinė. Pasiūlyme taip pat numatyta EIB ir Europos investicijų fondo (EIF) prievolė apie ESIF paramą informuoti galutinius gavėjus, įskaitant MVI.

⁵ Tikimasi, kad dėl to bendra finansinių priemonių suma, skirta socialinėms įmonėms ir mikrofinansams remti, viršys 1 mlrd. EUR (nors iš pradžių pagal trečiąją EaSI kryptį numatyta skirti 193 mln. EUR) ir iš privačiojo sektoriaus pritrauks beveik 3 mlrd. EUR bendro finansavimo galutiniams gavėjams.

⁶ Šiuo klausimu Komisija jau paskelbė konkrečias gaires (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/efsi_esif_compl_en.pdf) ir, siekdama plėtoti tokius derinius, dar labiau supaprastins bendrą sistemą.

Didesnė techninė parama (antrasis ramstis)

Techninę paramą, labiau pritaikytą vietos poreikiams, teiks Europos investavimo konsultacijų centras, sudarydamas susitarimus su atitinkamais vietos subjektais. Tikslingesnė ir labiau pritaikyta techninė parama bus teikiama ir projektams, kuriuose dalyvauja kelios valstybės narės, projektams, kurie padeda siekti COP 21 tikslų, ir ESIF lėšų derinimui su kitais Sąjungos finansavimo šaltiniais, kaip antai Europos struktūriniais ir investicijų fondais, „Horizontu 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemone. Šiuo klausimu ESIF 2.0 pasiūlyme taip pat numatyta, kad Centras turėtų aktyviai padėti siekti sektorinio ir geografinio ESIF įvairinimo tikslo, prirėikus padėdamas EIB inicijuoti vietoje naujus projektus.

Atsižvelgdama į tai, Komisija apsvarstys galimybę nustatyti, kurie iš jos atstovybių valstybėse narėse pareigūnų galėtų eiti specialiųjų Europos pasiuntinių investicijų reikalams pareigas ir dirbti su atitinkamomis Komisijos tarnybomis bendroje investavimo politikos grupėje.

Investavimo kliūčių šalinimas ir tolesnis bendrosios rinkos stiprinimas (trečiasis ramstis)

Skatinant tvarias investicijas svarbų vaidmenį atlieka bendra verslo aplinka. Tam tikros pastangos ją gerinti turi būti dedamos nacionaliniu lygmeniu, o kiti uždaviniai gali būti sėkmingai sprendžiami **Europos lygmeniu**. Stengdamasi pagerinti Europos investavimo aplinką, Komisija jau pateikė konkrečių iniciatyvų, kaip padėti remti investicijas ir finansuoti realiąją ekonomiką, kaip antai sumažinti kapitalo poreikio koeficientą į infrastruktūrą investuojančioms draudimo ir perdraudimo bendrovėms ir patvirtinti praktines valstybės pagalbos taisyklių taikymo gaires viešojo infrastruktūros finansavimo srityje. Be to, konkrečių priemonių, kuriomis, jas visapusiškai įgyvendinus, bus šalinamos kliūtys, skatinamos inovacijos ir toliau gerinama investavimo aplinka, numatyta energetikos sąjungos, kapitalo rinkų sąjungos, bendrosios rinkos ir bendrosios skaitmeninės rinkos strategijose ir žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinyje. Antai energetikos sąjunga padės užtikrinti didesnę *ex ante* tikrumą dėl viešosios apskaitos tam tikruose, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo, sektoriuose. Eurostatas dar labiau išplėtojo ir išaiškino atitinkamas viešosios apskaitos taisykles (2010 m. ESS), visų pirma susijusias su viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis. 2016 m. rugsėjo 29 d. bus išleistas kartu su EIB parengtas Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės statistinio vertinimo vadovas, daugiausia skirtas privatioms suinteresuotosioms šalims. Išleidus vadovą bus vykdoma aktyvi informavimo kampanija. Be to, kaip pažymėta birželio 1 d. komunikate, Eurostatas atidžiai stebi viešosios apskaitos taisyklių poveikį viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės kūrimui įvairiuose sektoriuose ir prirėikus imsis papildomų priemonių.

Kapitalo rinkų sąjunga⁷ padės pašalinti finansines investavimo kliūtis. Šiuo tikslu svarstomi papildomi „Mokumo II“ pakeitimai, susiję su draudikų investicijomis į infrastruktūros įmones ir rizikos kapitalo teisine sistema. Be to, per būsimą bankininkystės teisės aktų, kurie bus priimti iki metų pabaigos, peržiūrą Komisija pasiūlys sumažinti bankams taikomą kapitalo poreikio koeficientą, kai jie investuoja į

⁷ Žr. šiandien priimtą komunikatą „Kapitalo rinkų sąjungos. Spartesnė reforma“ (COM(2016) 601).

infrastruktūros turtą. Siekiant išnaudoti visą investavimo Europoje potencialą, nepaprastai svarbu imtis tolesnio bendrosios prekių ir paslaugų rinkos stiprinimo iniciatyvų. Bendrosios rinkos strategija padės atverti naujų verslo galimybių ir pašalinti dabartines teises ir administracines kliūtis, visų pirma kylančias paslaugų teikėjams, siekiantiems vykdyti veiklą ir kitose Europos šalyse. Toliau rengiami konkretūs pasiūlymai, susiję su bendrosios rinkos taisyklių laikymosi užtikrinimu, ir verslo paslaugų, įmonių restruktūrizavimo bei nemokumo srities priemonės ir kuriama paprasta, šiuolaikinė, nuo sukčiavimo apsaugota PVM sistema. Dėl bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos padidės teisinis tikrumas skaitmeniniame sektoriuje. Komisija svarsto galimybę sukurti bendrą ES leidimų išdavimo sistemą, kuri būtų tiesiogiai taikoma stambiems tarpvalstybinio masto projektams arba didelėms investavimo platformoms, susijusioms su bendru nacionaliniu finansavimu.

Valstybės narės turėtų labiau stengtis įgyvendinti reikiamas reformas, kad pašalintų per Europos semestrą nustatytas investavimo kliūtis. Daugiau pastangų reikėtų dėti tokiose srityse kaip nemokumas, viešieji pirkimai, teismų sistemos, viešojo administravimo veiksmingumas ar konkrečių sektorių taisyklės. Valstybės narės privalo vykdyti šias konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nurodytas reformas, kad, atsižvelgdamos į nacionalinius ypatumus, galėtų išlaikyti ir padidinti investavimo lygį. Rekomendacijos dėl investavimo srities reformų rudenį bus svarstomos įvairių sudėčių Tarybos posėdžiuose. Atsižvelgdama į tai ir rengdamasi 2017 m. Europos semestrui, Komisija taip pat atnaujins valstybių narių investavimo aplinkos trūkumų vertinimus. Jie bus paskelbti kartu su metine augimo apžvalga.

II. Europos išorės investicijų planas

Investavimas taip pat yra svarbus vystymosi politikos ir paramos teikimo pertvarkymo siekiant padėti geriau įgyvendinti darnaus vystymosi tikslus veiksnys, padedantis spręsti įvairias problemas tiek ES kaimyninėse šalyse, tiek Afrikoje. Pažangios, tvarios investicijos gali atlikti esminį vaidmenį skatinant darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą besivystančiose šalyse, užtikrinant didesnę stabilumą ir gerinant vietines sąlygas konfliktų apimtose nestabiliuose šalyse.

2016 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino Komisijos pasiūlymą dėl naujo partnerystės su trečiosiomis šalimis modelio⁸. Šis modelis pagrįstas prielaida, kad, norint spręsti migracijos problemą, būtina dėti bendras pastangas, visapusiškai įtvirtintas bendruose ES santykiuose su šalimis partnerėmis ir remiamas visomis atitinkamomis ES politikos sritimis ir priemonėmis. Siekiant mažinti migracijos srautus, rengiami susitarimai su šalimis partnerėmis, kurių trumpalaikiai tikslai – gelbėti žmones jūroje, didinti grąžinamų asmenų skaičių ir sudaryti sąlygas migrantams ir pabėgėliams likti arti savo namų.

Norint pašalinti veiksnys, kurie laikomi pagrindinėmis migracijos tiek Afrikoje, tiek ES kaimyninėse šalyse priežastimis, ir padėti partneriams valdyti jos pasekmes, būtina laikytis naujo modelio, finansuojant investicijas ir šalinant privataus investavimo kliūtis. 2015 m. per 60 mln. žmonių išvyko iš savo šalių siekdami geresnio gyvenimo dėl to, kad ieškojo prieglobsčio nuo konfliktų ir karų, arba dėl to, kad ekonominės

⁸ EUCO 26/16.

galimybės jų šalyje buvo ribotos. Apie 40 proc. visų pasaulyje perkeltųjų asmenų priėmė Šiaurės Afrikos ir Artimųjų Rytų šalys, o dar 30 proc. – Užsachario Afrika. Bendra Sąjungos ir jos šalių partnerių problema – didelis perkeltųjų asmenų skaičius ir silpnos ekonominės perspektyvos.

Sąjungos išorės politikos, visų pirma vystymosi ir kaimynystės, priemonėmis siekiama propaguoti Sąjungos vertybes ir interesus, be kita ko, skatinant klestėjimą. Darnus vystymasis priklauso nuo ekonomikos augimo, tačiau šis besivystančiose šalyse nukrito iki žemiausio nuo 2003 m. lygio. Nestabilumą ir konfliktus Afrikoje ir ES kaimyninėse šalyse paaštrino pasaulinė ekonomikos krizė, o dėl to padidėjo bendras įsiskolinimas. Bendrovės susiduria su kreditų stygiu, dėl kurio mažėja jų galimybė gauti finansavimą taip reikalingoms investicijoms. Dėl netvaraus gamtos išteklių naudojimo besivystančios šalys neretai netenka ekonomikos augimo šaltinių.

Kalbant apie tiesiogines užsienio investicijas į besivystančias šalis, tik 6 proc.⁹ investuojama į nestabilias šalis: investicijų vienam gyventojui lygis beveik penkis kartus mažesnis nei investicijų kitose besivystančiose šalyse. Analogiškos ir verslo pradėjimo išlaidos: nestabiliuose šalyse jos beveik triskart didesnės nei stabiliose šalyse. Nepaisant nuolatinio demografinio augimo, ekonomikos augimas Afrikoje sulėtėjo iki silpniausio per pastaruosius metus lygio. Ši tendencija kartu su didelėmis saugumo problemomis didina skurdą, stabdo darnų vystymąsi ir lemia ekonomines socialines sąlygas, kurios neretai būna vienos iš pagrindinių migracijos priežasčių.

Skirti investicijoms daugiau dėmesio – svarbus ir JT darbotvarkės iki 2030 m., JT darnaus vystymosi tikslų¹⁰ darbotvarkės ir Adis Abebos vystymosi finansavimo darbotvarkės punktas. Nors oficiali parama vystymuisi tebėra reikalinga skurdžiausioms, nestabilioms šalims, kad padėtų joms kovoti su skurdu ir užtikrinti darnų vystymąsi, vis daugiau svarbos įgauna kitos šalių partnerių finansavimo priemonės, įskaitant investavimo, prekybos, vietinių išteklių sutelkimo ir gero valdymo priemones. Ekonomikos srityje reikia laikytis naujo modelio, kaip pritraukti investicijas, visų pirma iš privačiojo sektoriaus, siekiant paskatinti investuoti tokiu mastu, kokio reikia ekonominėms, socialinėms ir aplinkosauginėms problemoms spręsti. Adis Abeboje tarptautinės bendrijos, įskaitant Sąjungą ir jos valstybes nares, priimtų įsipareigojimų¹¹ tikslas – paskatinti įtraukų ekonomikos klestėjimą, siekiant padidinti žmonių gerovę ir kartu apsaugoti aplinką. Siekiant šio tikslo¹², būtina skatinti suteikti stabilią galimybę gauti prieinamą finansavimą.

Šis naujas tikslinis modelis padės remti darnų vystymąsi šalyse partnerėse, o jos savo ruožtu taps ateityje augimo rinkomis. Be to, tai atvers privačioms įmonėms prekybos ir investavimo, be kita ko, iš Europos, galimybių ir tokiu būdu bus taip pat remiama Europos ekonominė diplomatija ir prisidedama prie Europos ekonomikos

⁹ Remiantis 2015 m. EBPO ataskaita „Nestabilios valstybės“ (*States of Fragility*), 2012 m. investuota 38,7 mlrd. JAV dolerių.

¹⁰ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

¹¹ Adis Abebos vystymosi finansavimo veiksmų darbotvarkė.

¹² Tai apima vietinių išteklių sutelkimą, oficialią paramą vystymuisi ir investicijų pritraukimą, laikantis teisinių sistemų, kuriomis numatyta tinkamų paskatų.

augimo. Tai padės įgyvendinti šalims partnerėms ES pasiūlytą naująjį partnerystės modelį.

Siekdama įgyvendinti šiuos tikslus, kurie visiškai atitinka ES visuotinės užsienio ir saugumo politikos strategijos¹³ nuostatas ir Europos kaimynystės politikos peržiūros¹⁴ išvadas, **Komisija pirmą kartą teikia plataus užmojo planą, preliminariai skirtą Afrikai ir ES kaimyninėms šalims.** Šis planas – svarbus dokumentas, kurį ES savo partneriams pristatys per artimiausią JT Generalinės Asamblėjos Niujorke posėdį, per kurį daugiausia bus svarstomas pasaulinės atsakomybės už ilgalaikes migracijos srities tendencijas dalijimosi klausimas.

Išorės investicijų plano dokumentu rinkinys

Šiandien Komisijos priimtą IIP dokumentų rinkinį sudaro:

1. Reglamento dėl Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF), kuriuo sukuriama EDVF garantija ir įsteigiamas EDVF garantijos fondas, pasiūlymas;
2. Komisijos ataskaita dėl Sprendimo Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti, taikymo laikotarpio vidurio peržiūros;
3. Komisijos pasiūlymas dėl Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti;
4. Komisijos ataskaita Parlamentui ir Tarybai dėl ES biudžeto garantija užtikrintos EIB išorės veiklos 2015 m.;
5. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas Nr. 480/2009, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą, pasiūlymas;
6. Komisijos sprendimo dėl individualios priemonės „Afrikos investicijų platformos sukūrimas“, kuriuo panaikinamas Sprendimas C(2015) 5210, projektas;
7. Komisijos sprendimo dėl Kaimynystės investicijų platformos, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos sprendimas C(2016) 3436 dėl Kaimynystės investicinės priemonės pagal Europos kaimynystės priemonę, projektas ir
8. Komisijos sprendimo dėl individualios priemonės dėl įnašų į ESIF garantijų fondą, finansuotinių iš 11-ojo Europos plėtros fondo, projektas.

¹³ Paskelbta adresu http://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_review_web.pdf.

¹⁴ 2015 m. lapkričio 18 d. bendras komunikatas „Europos kaimynystės politikos peržiūra“ (JOIN(2015) 50 *final*).

Pagrindinės Europos išorės investicijų plano nuostatos

Išorės investicijų planu užtikrinamas nuoseklus Europos investavimo už ES ribų modelis, kuriuo remiantis dabartinės priemonės derinamos su trimis svarbiomis novatoriškomis nuostatomis. Pirma, į vieną nuoseklų planą sujungiami įvairūs veiksmai, kuriais šalyse partnerėse remiamas verslo ir bendresnės politinės aplinkos gerinimas, susijęs su galimybe gauti finansavimą ir ekonomiškai perspektyvių projektų rengimu. Antra, įsteigiamas vienas kontaktinis centras, skirtas investicijų finansavimo prašymams nagrinėti, ir tokiu būdu užtikrinamas viešųjų finansų įstaigų ir privačiojo sektoriaus veiklos veiksmingumas ir poveikis. Trečia, taikant naująjį garantijos mechanizmą, tenkinami konkretūs privačiųjų investicijų didesnės rizikos aplinkoje poreikiai.

IIP yra naujas Sąjungos paramos darniam vystymuisi teikimo modelis, kuriuo remiantis nustatoma, rengiama ir teikiama parama investiciniams projektams, vykdomiems už Europos ribų esančiose šalyse. Plane siūloma laikytis integruoto partnerystės modelio, kuris sudaro sąlygas visapusiškam ES, jos valstybių narių, tarptautinių finansų įstaigų, kitų paramos teikėjų, viešosios valdžios institucijų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimui. Laikantis šio modelio, pagerės ribotų viešųjų lėšų panaudojimas ir viešosios valdžios institucijų bendradarbiavimas investicinių projektų klausimais su privačiais investuotojais¹⁵. Be to, visapusiškai bendradarbiaujant su atitinkamomis šalimis partnerėmis, bus remiamos reformos, reikalingos kovai su korupcija, ir gerinamas ekonomikos valdymas bei vietos verslo aplinka.

Plano tikslas – paskatinti investicijas ir darbo vietų kūrimą Afrikoje ir ES kaimyninėse šalyse, pritraukiant finansavimą, visų pirma iš privačiojo sektoriaus. Jis parengtas remiantis patirtimi, įgyta ESIF veiklos srityje, ir Komisijos, EIB bei kitų įstaigų kompetencija, susijusia su besivystančioms šalims skirtomis investicinėmis priemonėmis.

Planas bus taikomas kartu su dabartinėmis tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi priemonėmis ir jas papildys. Visų pirma jis papildys kartu su šalimis partnerėmis vykdomus projektus, finansuojamus iš ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondo¹⁶ ir ES regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje¹⁷, kuriais siekiama trumpalaikių partnerystės modelio tikslų. Tai bus daroma tobulinant ilgalaikes vystymosi strategijas, kurios teikia realių ekonominių galimybių vietos gyventojams ir reintegruotiems migrantams, ir taip šalinamos pagrindinės migracijos priežastys. Tokiu būdu planas taps nepaprastai svarbia priemone darnaus vystymosi tikslams pasiekti ir papildomiems vystymosi ištekliams pritraukti, laikantis Adis Abebos vystymosi finansavimo darbotvarkės. Pagal šį planą bus remiamas ekonominis ES kaimyninių šalių vystymasis, kad palaipsniui būtų pasiektas

¹⁵ Kaip vieną iš papildomų priemonių prisidėti prie suderinto Europos požiūrio į migraciją, kurio raginta laikytis birželio 7 d. komunikate, ir siekdama papildyti Išorės investicijų planą, Komisija apsvarstys galimybę Europos Sąjungai tapti Europos Tarybos vystymo banko akcininke.

¹⁶ C(2015) 7293 *final*, 2015 10 20.

¹⁷ C(2014) 9615 *final*, 2014 12 10.

stabilumas ir pereita nuo skubių prie struktūrinių sprendimų. COP 21 tikslų taip pat padės siekti galimybė pagal planą nukreipti investicijas į tvarią, atsinaujinančiąją energiją.

Siekiant svarbiausio – darbo vietų kūrimo ir tvaraus ekonomikos augimo – tikslo, planas padalytas į tris pagrindines dalis:

- i) investicijų pritraukimas;
- ii) techninės paramos didinimas; ir
- iii) ekonominių ir struktūrinių reformų rėmimas siekiant pagerinti verslo ir bendresnę politinę aplinką.

Šie prioritetai nustatyti atsižvelgiant į pagrindinius Investicijų plano Europai principus ir į jo taikymo patirtį. Struktūrinės bei institucinės reformos ir bendros verslo aplinkos gerinimas yra būtini siekiant paremti ilgalaikį, tvarų ekonomikos augimą. Nesiėmus reformų, investicijų poveikis galėtų būti trumpalaikis.

Norint veiksmingai didinti investicijas šalyse partnerėse, reikia atlikti konkrečią analizę ir pritaikyti sprendimus prie poreikių. Tai ypač pasakytina apie investicijų didinimą nestabiliose, konfliktų apimtose šalyse partnerėse, iš kurių migruoja daug gyventojų, o viešojo sektoriaus institucijos yra silpnos. Šiuo tikslu pagal planą bus atidarytos konkrečios investicijų linijos.

1. Investicijų pritraukimas

Komisija siūlo atverti investavimo galimybes šalyse partnerėse, pritraukiant dabartinius ES išteklius pagal Investicijų plano Europai ir ESIF pavyzdį. Pagrindinis IIP tikslas – įsteigti naują **Europos darnaus vystymosi fondą (EDVF)**¹⁸. EDVF bus sudarytas iš regioninių investavimo platformų, kurios finansavimą pagal dabartines dotacijų ir paskolų derinimo priemones¹⁹ derins su EDVF garantija, finansuojama iš ES biudžeto išteklių ir 11-ojo Europos plėtros fondo²⁰. EDVF valdymo struktūra užtikrins glaudų veiklos koordinavimą su veiksmiais, kurių imamasi remiantis EIB išorės skolinimo įgaliojimais (kuriuos pasiūlyta pratęsti), pavyzdžiui, su banko naująja Atsparumo iniciatyva ir AKR investicine priemone.

¹⁸ Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF), kuriuo nustatoma EDVF garantija ir EDVF garantijų fondas (COM(2016) 586).

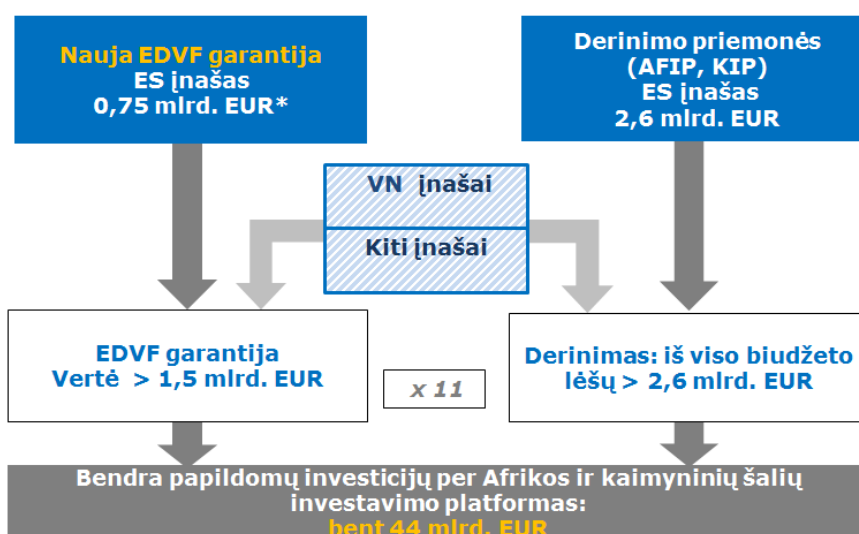
¹⁹ Dėl Afrikos žr. Komisijos sprendimą C(2015) 5210, o dėl ES kaimyninių šalių – Komisijos įgyvendinimo sprendimą C(2016) 3436.

²⁰ Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybės atstovų vidaus susitarimas dėl Europos Sąjungos pagalbos finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą vadovaujantis AKR ir ES partnerystės susitarimu ir dėl finansinės paramos skyrimo užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ketvirtoji dalis (OL L 210, 2013 8 6, p. 1).

EDVF turėtų pritraukti papildomų viešųjų ir privačiųjų investicijų – iš viso iki 44 mlrd. EUR investicijų, jei joms finansuoti būtų skirtas 3,35 mlrd. EUR įnašas iš ES biudžeto ir Europos plėtros fondo. Siekdama dar padidinti naujojo fondo pajėgumą ir veiksmingumą, Komisija ragina valstybes nares ir kitus partnerius skirti šiuos ES įnašus atitinkančią sumą. Jei jie skirtų ES garantiją atitinkančią sumą, bendra papildomų investicijų suma (neatmetant toliau aprašytų manevravimo galimybių) galėtų siekti 62 mlrd. EUR. Jei jie skirtų ir sumą, atitinkančią dotacijų ir paskolų derinimui skirtą įnašą, ši suma galėtų siekti 88 mlrd. EUR.

NAUJASIS PARTNERYSTĖS MODELIS – IŠORĖS INVESTICIJŲ PLANAS

Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF)

* Plus 0,75 mlrd. EUR neapibrėžtojo įsipareigojimo

1.1. Kaip tai bus įgyvendinama?

Dabartines, jau pripažintas dotacijų ir paskolų derinimo priemones derinant su nauja, papildoma garantija ir joms taikant vieną nuoseklų modelį, bus įsteigtas **vienas kontaktinis centras**, skirtas viešiesiems ir privatiesiems investuotojams. Tai leis partneriams greitai rasti tinkamiausių produktų ir užtikrinti, kad projektai būtų iš tiesų įgyvendinami ir padėtų kurti darbo vietas ir skatintų darnų vystymąsi.

Pirmosios dvi regioninės investavimo platformos aprėps Afriką ir ES (pietų ir rytų) kaimynines šalis, o vėliau galbūt ir kitus regionus. Naujosios platformos, nusistačiusios naujus tikslus ir uždutis, derins dabartines dotacijų ir paskolų derinimo priemones (Afrikos investicinę priemonę ir Kaimynystės investicinę priemonę). EDVF garantija padės pagerinti kreditavimo sąlygas ir padidinti svarto koeficientą, o tai bus naudinga galutiniams gavėjams ir projektams. Taikant naująjį

modelį, bus galima dalytis investavimo rizika su kitais investuotojais, visų pirma privačiais subjektais. Bus sudarytos sąlygos pritraukti privačiųjų investicijų, šalinant pagrindinius veiksnius, kurie šiuo metu trukdo tai daryti.

Visos suinteresuotosios šalys sparčiai kartu sutars dėl konkrečių projektų. Nors Afrikos ir ES kaimyninių šalių problemos dažnai yra tokios pačios, būtina atsižvelgti į konkrečius regioninius ar sektorinius ypatumus. Todėl nepaprastai bus svarbu, kad šalys partnerės aktyviai dalyvautų rengiant ir įgyvendinant projektus ir už juos prisiimtų didelę atsakomybę. Tam, kad galėtų naudotis naująja garantija, atitinkamuose regionuose jau veikiančios finansų įstaigos bus paragintos teikti savo pasiūlymų. EIB ne tik bus viena iš svarbiausių už įgyvendinimą atsakingų finansų įstaigų, bet ir atliks patariamąjį vaidmenį, kad dar labiau pagerintų investavimo strategijos kokybę ir padidintų jos poveikį. Daug dėmesio bus skiriama socialiniams ekonominiams sektoriams, visų pirma infrastruktūros, įskaitant energijos, vandens, transporto, informacinių ir ryšių technologijų, aplinkos ir socialinę infrastruktūrą, sektoriui, taip pat investicijoms į žmogiškąjį kapitalą ir galimybės gauti finansavimą suteikimui labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, pirmiausia siekiant kurti darbo vietas, be kita ko, jaunimui ir moterims.

EIB, strateginis ES partneris investavimo srityje, šią ES iniciatyvą remt finansuodamas EDVF reikalavimus atitinkančias investicijas ir pritraukdamas lėšų iš kitų šaltinių, visų pirma iš privačiojo sektoriaus.

1.2. Didesnis poveikis

Kaip ESIF ir kai kurios finansinės priemonės, kurios nuo 2007 m. remiamos pagal ES dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmus, naujoji EDVF garantija pritrauks papildomų investicijų, visų pirma iš privačiųjų investuotojų. Komisijai atidarius investicijų linijas, investicijos bus nukreipiamos į konkrečius regionus, šalis ar sektorius. Sudarius garantijų susitarimus dėl investicijų linijų atidarymo, garantija bus teikiama reikalavimus atitinkantiems partneriams (finansų įstaigoms ar privačiojo sektoriaus investuotojams). Šie partneriai savo ruožtu teiks paramą (paskolų, garantijų, akcinio kapitalo ar panašių produktų forma) atrinktiems investicinių projektų portfeliams ir užtikrins, kad garantija būtų taikoma galutiniams gavėjams. Remdamasi atsargiais skaičiavimais, Komisija tikisi, kad kiekvienas garantuotas euras pritrauks iš viso daugiau kaip dešimt eurų investicijų.

Tam, kad naujosios EDVF garantijos poveikis būtų kuo didesnis ir būtų pasiekta kritinė masė, reikalinga rezultatams pasiekti atsižvelgiant į nustatytus poreikius, **Komisija siūlo taikyti novatorišką sistemą: 1,5 mlrd. EUR ES biudžeto lėšomis padengtą garantiją finansuoti iš garantijos fondo, kuriam būtų skirta 750 mln. EUR**²¹. Naujosios EDVF garantijos poveikis būtų dar didesnis, jei valstybės narės nuspręstų skirti papildomą bent 750 mln. EUR įnašą, suteikdamos **antrojo nuostolio garantiją**, kuri būtų naudojama tik tuomet, jei nuostoliai viršytų 1,5 mlrd. EUR, o toks scenarijus nėra tikėtinas. Įnašą skiriančioms valstybėms narėms netektų vykdyti jokio neapibrėžtojo įsipareigojimo dėl suteiktos garantijos sumos. Valstybės narės galėtų skirti ir piniginį įnašą. Svarbu pažymėti, kad, vertindama

²¹ Iš Sąjungos biudžeto ir 11-ojo Europos plėtros fondo. Be to, numatytas neapibrėžtasis įsipareigojimas dėl 0,75 mlrd. EUR.

viešuosius finansus pagal Stabilumo ir augimo paktą, Komisija, kaip ir ESIF atveju, laikysis palankios pozicijos dėl valstybių narių įnašų į fondą²². Piniginiai valstybių narių įnašai iš esmės turėtų būti laikomi vienkartinėmis priemonėmis, o valstybės narės garantija iš esmės nedarytų poveikio valdžios sektoriaus deficitui, nebent reikėtų ją naudoti²³.

Be to, valstybėms narėms, prisidedančioms prie EDVF garantijos stiprinimo, būtų leidžiama skirti įnašą konkrečiam tikslui. Tai galima daryti pagal regionus arba sektorius. Tai padės derinti tikslą kuo labiau padidinti Išorės investicijų plano poveikį su valstybių narių prioritetais.

1.3 Kas priima sprendimus?

Komisiją konsultuos Strateginė valdyba ir dvi einamosios veiklos valdybos (kurių po vieną bus priskirta kiekvienai regioninei investavimo platformai). Komisija administruos EDVF sekretoriatą, kuris atliks visas IIP tikslams įgyvendinti reikalingas užduotis ir funkcijas. Strateginė valdyba, kuriai bendrai pirmininkaus Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai atstovai ir kurią sudarys valstybės narės ir EIB, teiks Komisijai strategines konsultacijas ir jai padės nustatyti bendrus su EDVF garantijos naudojimu susijusius investavimo tikslus, užtikrindama veiklos koordinavimą ir derinimą tarp regioninių investavimo platformų ir su išorės skolinimo įgaliojimais, taip pat su Atsparumo iniciatyva ir AKR investicine priemone, kurias valdo EIB. EIB aktyviai prisidės, teikdamas Komisijai konsultacijas dėl einamojo garantijos valdymo.

Bus užtikrinamas nuodugnus techninis atskirų projektų vertinimas, išsamus patikrinimas ir spartus įgyvendinimas. Projektų pelningumą ir riziką vertins reikalavimus atitinkantys partneriai, o tikrins nepriklausomi ekspertai, kad, prieš Komisijai patvirtinant investavimo pasiūlymus, būtų įsitikinta jų patikimumu privačiajam sektoriui. Dėl išsamios praktinės tvarkos, kaip įgyvendinti garantiją, bus sprendžiama kiekvienos investicijų linijos atveju.

2. Techninės paramos šalims partnerėms didinimas

Norint pritraukti daugiau investicijų, reikia rengti finansiškai pagrįstus, patrauklius, įgyvendinti paruoštus projektus. Išorės investicijų plane Komisija numatė skirti daug išteklių techninei paramai, skirtai padėti šalims partnerėms pritraukti investicijų, rengiant daugiau pelningų projektų ir apie juos informuojant tarptautinę investuotojų bendruomenę. Komisija remsis pačios ES patirtimi, įgyta taikant Investicijų planą

²² Žr. 2015 m. sausio 13 d. Komisijos komunikatą „Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios Stabilumo ir augimo pakto taisyklės“ (COM(2015) 12).

²³ Vertinant reikiamą fiskalinį koregavimą pagal Stabilumo ir augimo paktą, piniginiai įnašai iš esmės turėtų būti laikomi vienkartinėmis priemonėmis, kurios nedaro poveikio pagrindinei fiskalinei būklei. Nacionalinė garantija iš esmės nedarytų poveikio nei valdžios sektoriaus deficitui, nes tam nereikėtų iš anksto skirti piniginių lėšų, nei valdžios sektoriaus skolos santykiui, nebent garantiją reikėtų naudoti. Praktinį vertinimą, kaip tam tikra garantija paveiks valstybės narės deficitą ar skolą, turi atlikti kompetentinga statistikos tarnyba.

Europai, visų pirma susijusią su Europos investavimo konsultacijų centro steigimu ir Europos investicinių projektų portalo kūrimu.

Techninė parama daugiausia bus skiriama tam, kad projektai būtų geriau rengiami ir reklamuojami ir taip pritrauktų daugiau investicijų: techninei paramai bus skiriami finansiniai paketai, numatyti EDVF regioninėms investavimo platformoms. Techninė parama, šiuo metu pagal specialias temas, nacionalines ir regionines ES programas teikiama šalių partnerių privačiam sektoriui vystyti, bus pertvarkyta, kad padėtų siekti bendrų IIP tikslų, visų pirma tikslo pritraukti tvarių investicijų.

Informacija apie ES finansines galimybes ir techninę paramą ir apie tai, kaip jų gauti, bus teikiama projektų interneto portale.

Be to, Komisija tęs struktūrinį dialogą, kad išsiaiškintų, kokie yra vietos privatajo sektoriaus poreikiai ir apribojimai, ir padidintų Europos privatajo sektoriaus potencialą investuoti į šalių partnerių įmones ir su jomis bendradarbiauti. Taip pat Komisija, siekdama nustatyti pagrindines problemas ir galimybes, kartu su valstybėmis narėmis palengvins ir rems viešojo ir privatajo sektorių dialogą šalyse partnerėse. Komisija taip pat užtikrins, kad būtų stiprinami konkretūs privatajo sektoriaus atstovų, įskaitant prekybos rūmus, socialinius partnerius, labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms atstovaujančias organizacijas ir verslininkes, gebėjimai.

3. Ekonomikos valdymo ir bendresnės politinės ir verslo aplinkos gerinimas ir bendradarbiavimas su privačiuoju sektoriumi

Vienas iš plano tikslų – pagerinti verslo aplinką šalyse partnerėse. Tai bus užtikrinama, gerinant ES ir šalių partnerių dialogą ekonominės ir socialinės politikos klausimais, siekiant sukurti veiksmingesnes teisines sistemas, politiką ir institucijas, kurios didins ekonominį stabilumą ir skatins tvarias investicijas bei integracinį augimą. Baigę mokymus (praktinius kursus, skirtus konkrečios politikos klausimams, pratybas, porinius projektus ir seminarus) pareigūnai sugebės geriau analizuoti ekonomikos pokyčius ir formuoti bei taikyti veiksmingą politiką. Bus gerinamas su šalimis partnerėmis palaikomas politinis ir politikos dialogas, siekiant remti jų tvarų, integracinį augimą, žmogaus teisių užtikrinimą ir kovą su korupcija, organizuotu nusikalstamumu bei neteisėtais finansiniais srautais ir gerinti ES prekybos santykius su šalimis partnerėmis. Toks glaudžiai koordinuojant su tose šalyse veikiančiomis institucijomis partnerėmis palaikomas dialogas padės šalyse partnerėse gerinti reglamentavimą ir vystyti rinkas, o tai pagerins galimybes įsidarbinti ir padės vystyti vietos privatųjį sektorių.

Gerėsnė verslo aplinka ir investavimo sąlygos šalyse partnerėse bus naudingos tiek vietos privačiam sektoriui, tiek norinčioms investuoti ES bendrovėms. Bus sukurta daugiau darbo vietų ir sustiprės abiem pusėms naudingi ekonominiai šalių partnerių ir ES ryšiai. Todėl IIP papildė Investicijų planą Europai.

Vykdydama įsipareigojimą dėl darnaus vystymosi, ES visapusiškai išnaudos dabartines iniciatyvas, numatytas diplomatijos energetikos ir klimato srityse darbotvarkėse. Be to, bus siekiama užtikrinti tiesioginę bendrovių ir sektorių asociacijų sąveiką, kad privatusis sektorius aktyviau dalyvautų, o tvaraus žemės ūkio

ir žemės ūkio pramonės, tvarios energetikos, infrastruktūros ir socialiniame sektoriuose būtų priimami rinka pagrįsti sprendimai.

III. Tolesni veiksmai

Komisija ragina abi teisėkūros institucijas pirmumo tvarka apsvarstyti šiandien, remiantis birželio mėn. posėdžiavusios Europos Vadovų Tarybos prašymais, priimtus pasiūlymus. Europos Parlamentas ir Taryba raginami padidinti ESIF finansinį pajėgumą, pratęsti jo veiklos laikotarpį ir kuo greičiau užtikrinti, kad būtų pradėtas taikyti Išorės investicijų planas, įsteigiant EDVF, kuris turėtų pradėti veikti kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip iki ES ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikimo (numatyto 2017 m. rudenį). Komisija remia Europos Parlamentą ir Tarybą per derybas ir tęs dialogą su visomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis.

Be to, Komisija remsis šių priemonių įgyvendinimo patirtimi, rengdamasi būsimoms diskusijoms dėl naujosios daugiametės finansinės programos.